

PRO Actiunea Catolica Romana

Roma - Anul XII

Tribuna libera pentru unirea Bisericilor fundata in 1955 de
CONSTANTIN DRAGAN

Januarie 1967 - N. 125

Pacea, tema centrala a mesagiului Papii

Pacea, pacea intelesă în sensul celebri definiții a Sfântului Augustin, după care acest bun neprețuit al omenirii e un produs al ordinii, a fost tema centrală a radio-mesagiului adresat lumii de Sf. Parinte Paul VI cu ocazia Crăciunului.

« Pare aproape superflu să vorbim de pace, într'atât e de curent cuvântul acesta, într'atât problemele referitoare la pace au ecou în lume » — a spus Papa.

Niciodata, însă, subiectul acesta nu e mai actual decât acum în sfintele sărbători ale Crăciunului, în care pacea, acest cuvânt suav și regal, e repetat de la un capăt la altul al pământului.

« Pacea, însă, nu e un bun de sine stătător, ci e rezultatul unor stări și al unor realități preexistente: al dreptății, al armoniei; pacea nu e în sine statică și stabilă, de oarece depinde de ordinea omenească și socială, care e schimbătoare și volubilă. De aceea nu ne putem bucura de pace ca de un dar gratuit, ci suntem chemați să o creiem, să o cucerim, să o apărăm fără încetare ».

După ce a relevat faptul că unele națiuni își fac din armele nucleare un « motiv de orgoliu și de concurență », și nu — cum ar trebui să fie — un instrument de apărare a păcii, Papa a relevat lipsa totală, în educarea omului tuturor progreselor, a acelor noțiuni și postulate care fac posibilă pacea și o garantează.

« S'au obținut atâtea libertăți private la demnitatea omului și la deplina expansiune a personalității sale; ceeace, însă, nu s'a căutat în mod eficace și încă nu s'a obținut e eliberarea omului de primejdie, de teamă. În același fel n'au fost încă suficient promovate respectul reciproc, stima, colaborarea, dragostea; există încă, dimpotrivă, atâtea neînțelegeri și conflicte de interese care amenință stabilitatea conviețuirii în societatea actuală. Pentru a se ajunge la această stabilitate nu sunt suficiente motivele intereselor vremelnice, nici acelea ale înțelepciunii omenești; se fac necesare motivele transcendente ale religiei; ale religiei creștine, singură în măsură să rezolve deficiențele omenești ».

După această lungă paranteză păstorească, Paul VI a abordat tema centrală a mesagiului: pacea în Vietnam, spunând:

« Atenția lumii întregi, ca și a noastră se concentrează acum asupra persistenței războiului în Vietnam, război care prin însuși faptul că e alimentat de un conflict ideologic, civil și militar, și că s'a deslășuit într'unul din punctele cardinale ale echilibrului popoarelor, pentru că prezintă o progresivă sporire a primejdiilor, a mijloacelor de distrugere și a daunelor, și pune în joc interesele covârșitoare ale națiunilor mari ale lumii, se dovedește a fi în același timp un război tipic, tragic și amenințător.

Războiul acesta prezintă apoi un alt aspect caracteristic: acela al continuității sale, care depinde nu atât de o fatală înlănțuire de împrejurări cât de voința oamenilor: ar fi suficient ca ei să vrea, în același timp, dintr'o parte și din alta, pentru că războiul să înceteze, și odată cu el să înceteze teama de conflagrații de proporții și mai mari; pentru ca onoarea celor în cauză să fie salvată, speranța și pacea să înflorească din nou pe pământ și conștiința unei mai înalte datorii a omenirii, aceea a înfrățirii universale, să facă un mare pas înainte ».

« După ce a relevat ecoul pozitiv avut în lumea întreagă de hotărârea părților beligerante de a suspenda ostilitățile în perioada sărbătorilor Crăciunului, Papa și-a reînnoit apelul pentru prelungirea acestei pauze până în Februarie, pentru a se putea da curs unor « tratative leale, singura cale prin care se poate ajunge la o pace întemeiată pe libertate și pe dreptate ».

« Bunăvoința deține cheia păcii » — a spus Papa « Greutățile se datoresc faptului că această cheie trebuie mânărită în același timp de capii responsabili ai ambelor fronturi. Această și, multaneitate leală și reală ar trebui să fie minunea Crăciunului actual! »

« Noi vrem să credem încă posibilă această minune a bunăvoinței: noi o cerem respectuos și călduros atât unuia cât și celeilalte din părțile interesate în conflict, și tuturor aceluia care le dau ajutor.

« Si cu aceste năzuințe de pace, care am vrea să deschidă calea altor mai importante progrese în formarea unei conștiințe fraterne a omenirii, facem cele mai calde urări de Crăciun poporului vietnamez și tuturor popoarelor Pământului, tuturor instituțiilor internaționale promovatoare ale bunei înțelegeri și ale progresului națiunilor ».

Un interview cu Patriarhul Moscovei

« L'Europeo », una din revistele mari de actualități ale Italiei, publică în primul sau număr din 1967 un interview cu Patriarhul Moscovei, Alexie.

Pacea, ecoul în lumea ortodoxă al câtorva din problemele discutate de Conciliul Vatican II, printre care ecumenismul și raporturile Bisericii cu lumea modernă, raporturile Bisericii ortodoxe cu Biserica romano-catolică și situația Bisericii în Rusia sub regimul comunist, au fost temele interesantului interview.

Lăsăm la o parte declarațiile Capului Bisericii rusești în legătură cu problema păcii, care reflectă cu fidelitate tezele politicii oficiale ale țării sale (renunțarea Statelor Unite la orice amestec în politica internă a Vietnamului, imediată încetare a operațiilor împotriva Vietnamului de Nord, etc.), pentru a ne ocupa de alte probleme discutate de Patriarh cu trimisul special al citatei reviste, mai « pe linia » intereselor și scopurilor publicației noastre.

Intrebat ce crede despre Conciliul Vatican II, Patriarhul Alexie s'a declarat « bine dispus față de tot ceea ce s'a făcut în Conciliu pentru creșterea unei atmosfere noi și prietenești în raporturile dintre Biserica Romei și celelalte confesiuni creștine ».

« Natural; noi nu împărtășim propunerile Conciliului care contrazic această încercare de îmbunătățire a situației » — s'a grăbit să precizeze Patriarhul.

ECUMENISMUL

În legătură cu ecumenismul și cu orinetarea promovată de Vaticanul II privitor la atitudinea Bisericii romane catolice față de Bisericile despărțite de Roma Patriarhul Moscovei a spus:

« Noi nu putem decât să lăudăm eforturile tuturor celor care din interiorul Bisericii catolice se străduiesc să creieze un nou spirit ecumenic între catolici și ortodocși. În oarecare măsură aceste eforturi s'au reflectat în unele hotărâri ale Conciliului: dar numai în parte. Noi bănuim că o mai aprofundată enunțare a acestei probleme a fost împiedecată de faptul că prea multe lucruri au fost privite prin prisma centrismului Romei ».

RAPORTURILE ORTODOXIEI CU CATOLICISMUL

În legătură cu raporturile dintre catolici și ortodocși Patriarhul Alexie a spus, epilogând în declarația sa cele stabilite de conferințele pan-ortodoxe din 1963 și 1964: « Diferitele Biserici ortodoxe teritoriale (n. r. atragem atenția asupra dispariției termenului « Biserici autocefale » care indica până acum diferitele comunități naționale ortodoxe; să fie vorba de o definitivă sacrificare a autocelaliei, care implică autonomie internă de acțiune și de decizii, în folosul noii definiții, mai indicată pentru a exprima ideea de unitate de acțiune și de decizii a ortodoxiei, ideea de bloc spiritual monolitic?) au examinat problema raporturilor dintre Biserica ortodoxă și Biserica romano-catolică în conferințele din 1963 și 1964. De oarece Bisericile ortodoxe au relevat prezența unor piedeci reale care se împotrivesc unor raporturi liniare între catolici și ortodocși, participanții la aceste conferințe au afirmat necesitatea unei dezvoltări graduale a spiritului de frație care trebuie să creieze condițiile potrivite pentru un viitor dialog teologic între Biserici cu aceeași origine ».

« Aceasta e poziția întregii Biserici ortodoxe — a precizat Patriarhul — și deci și a Bisericii ortodoxe rusești ».

« Desvoltarea spiritului de frație în raporturile dintre cele două Biserici va depinde, desigur, sub multe aspecte, de Biserica romano-catolică. Noi socotim că această dezvoltare ar putea în adevăr fi înlesnită de instituirea unor raporturi ecumenice între Biserica Romei și Biserica ortodoxă.

eliminându-se tot ceea ce este dăunător ortodoxiei: « unia », prozelitismul (citește misionarismul) și altele, instaurându-se un raport real de înțelegere reciprocă, de colaborare pe diferitele tărâmuri ale unei acțiuni creștine în folosul omenirii ».

În sfârșit, rugat să-și exprime părerea asupra raporturilor dintre Biserica ortodoxă rusească și guvernul sovietic, Patriarhul Alexie a asigurat că în cei 50 de ani de regim comunist « Biserica și-a putut îndeplini misiunea » și că « situația Bisericii în Statul sovietic e astăzi absolut normală ».

Pentru o mai bună edificare a cititorului în legătură cu această normalitate, cu această « absolută normalitate », publicăm mai jos denunțul prin care Biserica ortodoxă rusească de la Geneva face cunoscute Consiliului Mondial al Bisericilor și autorităților internaționale persecuțiile religioase din Uniunea Sovietică.

Printr'un comunicat difuzat în presă și prezentat tuturor organizațiilor internaționale, Biserica ortodoxă rusească de la Geneva a denunțat de curând noul val de persecuții religioase din Uniunea Sovietică.

În același timp a fost prezentat Consiliului Mondial al Bisericilor un apel în care se cere intervenția acestei Instituții în favoarea creștinilor persecutați din Uniunea Sovietică.

Intr'o scrisoare deschisă de 17 pagini, un grup de credincioși din orașul Kirov (URSS) descrie persecuțiile actuale. Scrisoarea, adresată Pa-

triarhului Moscovei, ar fi circulat clandestin în întreg teritoriul sovietic.

Deosebit de tragică apare în denunțul acesta situația actuală a Bisericilor din Rusia, unde zece mii de locasuri sfinte ar fi fost închise în ultimii ani. Numai în dioceza dela Kirov, care înainte de revoluție număra 500 de parohii, în 1959 rămăseseră deschise cultului abia 75 de biserici.

Între 1960 și 1964, 53 la sută din biserici fuseseră ulterior închise, cu forța sau în mod arbitrar. În 1960 abia în 33 de biserici se celebrau slujbe religioase.

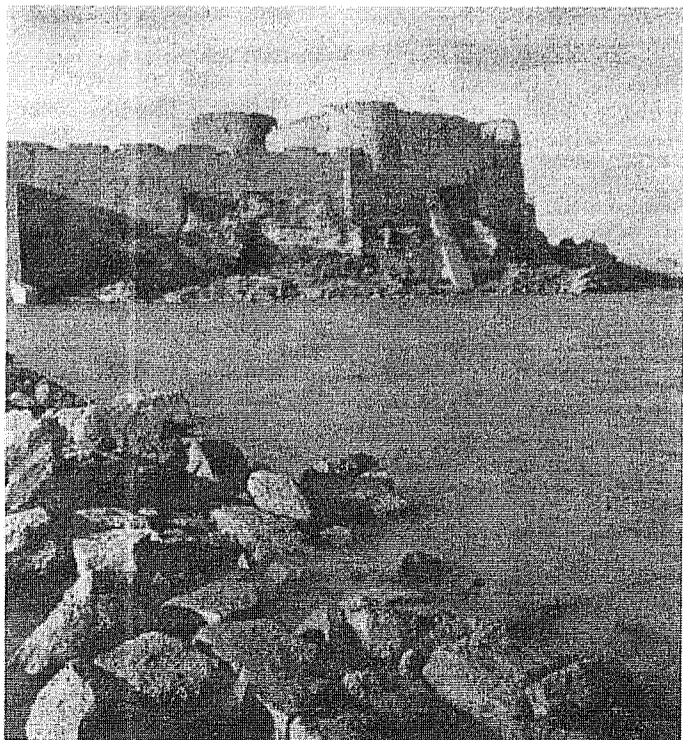
Sute de denunțuri și de petiții au fost prezentate Presidiumului și Sovietului Suprem, dar toate au rămas fără efect.

Biserica ortodoxă de la Geneva a protestat pe lângă Consiliul Mondial al Bisericilor, invitându-l să denunțe persecuțiile religioase din Rusia.

« În zilele noastre tăcerea S.S. Papa Pius XII privitor la persecuțiile naștite, ale căror victime au fost evreii, a fost mult criticată » — se citește la un moment dat în scrisoare. « Se tace, însă, când e vorba de persecuțiile împotriva credincioșilor din Uniunea Sovietică ».

« Se spune că Pius XII ar fi tăcut numai de teamă ca intervenția sa să nu agraveze și mai mult situația victimelor — continuă scrisoarea. « Dar e dovedit că tăcerea nu servea în nici un fel cauza martirilor ».

Documentul încheie cu un call apel la Consiliul Mondial al Bisericilor cerându-i să pună capăt tăcerii sale și să ia în sfârșit apărarea celor persecutați.

Peisaj din Basarabia

Broderie din veacul al 18-lea în matase albastră, aur și argint pe mormantul lui Jeremia Movila

Cu Papa la Florenta

Ca o imensă explozie de bucurie clopotele tuturor bisericilor din Florenta au salutată, în noaptea de Crăciun, intrarea Papii în orașul încă răvășit de apocaliptica inundație din luna trecută. Voci de bronzuri bătrâne, aceleași care veac de veac au tălmăcit cerului evenimentele glorioase sau tragice ale orașului lui Dante, se alternau cu vocile tinere ale clopotelor bisericilor din cartierele industriale ale acestei prodigioase Florenta, care, la prestigiu și universal de sanctuar al artei, a adăugat, în anul refacerii naționale, o bine meritată faimă de prim centru al artizanatului italian.

Desi programul vizitei, afișat pe zidurile orașului, preciza că Papa va sosi la Florenta la orele 9 în seara ajunului, florentinii se revărsaseră de-a lungul parcurului și în punctele «strategice», adică la Santa Croce, la Arhiepiscopie și la catedrala Santa Maria del Fiore, încă din primele ore ale după amiezii.

Pretutindeni la trecerea cortegiului populația și-a manifestat entuziasmul și dragostea față de Papă aplaudând, ovaționând, agitând stegulețe cu culorile Vaticanului, sau placarte pe care se puteau citi invocații de felul acesta: «Părinte Sfânt, roagă-te pentru noi»; «Binecuvântează, Părinte, întoarcerea noastră la viață»; «Florentinii te simt aproape de sufletul lor, Părinte al nostru». Părinte: dincolo de nelipsitele speculații politice, cuvântul acesta, invocația aceasta filială lăsa să se înțeleagă că florentinii știuseră să interpreteze în justa ei semnificație vizita Papii: un gest sincer, spontan de părintească dragoste; o îmbărbătare, care voia să facă mai ușoară străduința acestor oameni de a restitui orașului lor farmusețea și grația pângărită de furia oarbă a naturii deslănțuite, de a-l face să renască.

La Evanghelie, Papa a rostit un discurs, tălmăcind miilor de credincioși, care umpleau catedrala, piața din fața templului și străzile adiacente, adevăratul înțeles al cuvântului «renaștere» «Renaștere înseamnă înnoire interioară, înseamnă refacere de sine a omului în gânduri și hotărâri» — a spus Papa.

«Pentru voi, iubii florentini, a renaște înseamnă a regăsi acele energii interioare ale spiritului pe care tradiția creștină vi le-a imprimat în suflet; și înseamnă redobândirea conștiinței chemării voastre și iradiera în lume a spiritului civilizației voastre; începeți prin a da celor care vin aici ca pelerini la școala voastră de artă, de istorie, de limbă și de civilizație, aceste valori nemuritoare și universale a căror rădăcină, încă fecundă, o veți găsi în credința catolică a sfinților și a spiritelor mari ale trecutului vostru. În felul acesta aspirațiile supreme ale timpului nostru, dreptatea — în special dreptatea socială — și pacea — în primul rând pacea internațională — vor primi de la voi un sufragiu nou și o contribuție valabilă, constructivă. Chemarea voastră e o chemare a spiritului, menirea voastră e aceea de a răspândi în lume acest spirit. Noi am venit să celebrăm Nașterea Domnului împreună cu voi, pentru a re-prinde în sufletele voastre această încredere, într-un moment care poate fi hotărâtor pentru orientarea voastră morală; am venit să celebrăm cu voi nu numai Nașterea lui Christos ci renașterea voastră a tuturor: renașterea speranței creștine».

Papa a avut apoi cuvinte de laudă pentru participarea tineretului, a Crucii Roșii internaționale, a organizației UNESCO și a altor instituții culturale și de asistență, naționale și străine, la opera de salvare a patrimoniului cultural dăunat de recenta calamitate și și-a exprimat mulțumirea și recunoștința pentru înțelegerea omenească, civilizată și creștină, pentru ajutoarele generoase și eficiente trimise florentinilor de toate națiunile, ajutoare care rămân «un splendid atestat de solidaritate umană».

Paul VI a încheiat promițând noi ajutoare personale populației sărace a Florentei.

Abia sosit la Florenta Papa a intrat să se roage în Santa Croce, una din bisericile cele mai dăunate ale Florentei, unde a avut loc prima sa întâlnire cu florentinii. Apoi, traversând centrul istoric al orașului, s'a îndreptat spre Arhiepiscopie, unde a fost întâmpinat de autoritățile religioase și civile ale orașului. Ultima etapă, înainte de celebrarea Liturghiei în Catedrala Santa Maria del Fiore, a fost Baptisterul. Aici Papa a intrat prin celebra «poartă de aur» a lui

Ghiberti, salutat de corul catedralei cu imnul «Tu es Petrus».

Putin după miezul nopții își făcea intrarea în Catedrală, întâmpinat de arhiepiscopul Florentei, cardinalul Florit, care i-a adresat un mesaj, subliniind, între altele, comportamentul generos al tineretului, pentru care tragedia din 4 Noembrie a fost «o ocazie revelatoare a intensității participării umane la drama colectivă și a adevăratei esențe a acestui tineret».

După celebrarea ritului religios la Santa Maria del Fiore, Papa s'a oprit câteva minute în piața catedralei, adresând din nou florentinilor, urări de grăbnică renaștere a orașului lor. Înainte de a-și începe călătoria de

întoarcere la Roma, Paul VI s'a oprit să viziteze un pavilion din parcul Boboli, unde au fost transportate tablourile și alte opere de artă dăunate de aluviune, printre care crucifixul lui Cimabue, care se afla în Santa Croce.

Pretutindeni de-a lungul parcurului mulțimea a improvizat călduroase manifestații de simpatie la adresa Papii; și pretutindeni, în centrul istoric al orașului ca în cartierele populare Ga-vinana și Badia a Ripoli fațadele palatelor și ale caselor — în bună parte încă părăsite — erau iluminate cu făclii și împodobite cu festoane, din loc în loc întrerupte de panouri albe pe care se putea citi: «Binecuvântează, părinte, poporul Florentei care vrea să renască».

miscellanea

Scriam, acum șaisprezece ani, că problema reînțegririi germane e condiția sine qua non a unității europene. Nu eram, evident, singurii care gândeam astfel în vremea aceea. Dar dacă gândul acesta era clar atunci, la începutul lui 1950, în mintea multor oameni politici, nu toți voiau să-l exprime cu claritate, prin scris. Amintirea Buchenwaldului și Dachau-ului era încă prea aproape, prea aproape erau amintirile atrocităților și a doliurilor lăsate de ultimul război. În mintea tuturor Germania era numai Germania lui Hitler și a lui Himmler, și se uita să ea și patria lui Beethoven, a lui Kant.

În plus, în primii ani după război lumea politică era în parte condusă (și din nefericire în umbră e încă condusă) de cei pe care James Burnham îi definește «eggheads», adică «profeții renunțării», care în Statele Unite sunt cunoscuți cu numele de «liberali» iar în Europa cu acela de «radicali», formulă vagă și comodă, care implică o letargică admirație față de tot ceace e împotriva regulilor tradiționale ce cărmuesc viața și existența demnă a popoarelor: independența și libertatea, neintervenția unor forțe și voinți străine pe teritoriile naționale.

Dar anii trec. Ultimii douăzeci de ani au adus, sub formă de amintiri, de cărți de istorie și de amintiri, atâtea (dar atâtea) piese care lipseau din marele mozaic al istoriei celui de al doilea război mondial.

Astăzi nu se știe cine a făcut mișcarea cea mai greșită: cel care a declarat război lui Stalin, sau cei care, pentru a se salva, i-au întins mâna, făcându-i cadou nu sângele propriu ci fărâ și popoare europene asupra cărora nu aveau nici un drept.

Să facem un exemplu, luând ca bază una din nenumăratele revelații ale documentării istorice postbelice. E matematic sigur că cei 15.000 de ofițeri polonezi asasinati în pădurea de la Katyn au fost uciși din ordinul lui Stalin. În timp ce noile generații germane plătesc greșelile părinților lor și fac tot ce le stă în putere pentru a uita și a pedepsi «trecutul», de care nu sunt răspunzători, renegând nașismul și despăgubind în dolari-aur familiile lovite, nu ne rezultă că o singură rublă de aur sau de tînichie să fi fost plătită de urmașii lui Stalin unuia singur din membrii celor 15.000 de familii ale ofițerilor polonezi. Așa cum nu ne rezultă că un singur lagăr de concentrare din URSS să fi fost eliminat (există încă 415 asemenea lagăre).

Hitler a greșit? Fără îndoială. Dar din ferice Hitler și nașismul au murit. A rămas, însă, și mai viu ca oricând, un alt nașism, nași-comunismul Moscovei, tot atât de agresiv, tot atât de dăunător pentru pacea și liniștea lumii. Nici unul din radicalii noștri, acești pseudo-intelectuali care infestază televiziunile europene cu programe propagandiste «angajate» de rea credință, pornografice și mediocre, nu s'a ridicat să denunce public primejdia și demagogia pe care o reprezintă ideologia comunistă. Si atunci când, acum două luni, în Bavaria, din 90 la sută voturi democratice s'a înregistrat un procent de 7 la sută de voturi naționaliste, s'au speriat și-au tipat: «Hitler ante portas!».

Nu, Domnii mei! La «porți» astăzi nu e Hitler, ci umbra lui Stalin, căreia Breznev i-a restituit recent onorurile de altă dată. Căutați asasinii în ascunzătorile lor și nu în casele celor jefuiți.

În legătură cu aceasta e bine să reproducem cele scrise cu atâta înțelepciune de «Il Giornale d'Italia» într'un articol semnat de directorul său, domnul Nino Badano, imediat după alegerile din Bavaria. În noua orientare germană se delineaază o tendință «care așează la locul întâi reunificarea sub semnul libertății». Nu se poate cere nici unui popor să recunoască drept sacre și definitive hotărârile pedepsitoare trasate cu armele, lăsând învingătorilor o pradă nedreaptă. Lucrul acesta nu interesează numai germanii ci întreaga Europă».

Vom adăoga că același «hotare pedepsitoare» de care vorbește Nino Badano privesc și Polonia, România și toate popoarele din Răsăritul Europei, victime, la Moscova și la Jalta, ale egoismului britanic.

În realitate la orizontul politic nu e nimic nou: lupta continuă și primejdia nu vine din Germania, unde nașismul a murit, ci de la Moscova și Peking, unde comunismul e viu.

Pentru cine știe și vrea să vadă e clar că o asemenea rânduială europeană e provizorie, de lung armistițiu, și că pacea nu va veni atâta timp cât imperialismul rusesc nu-și va reîntra în marea, părăsind prăzile europene până la al 30-lea meridian și retrăgându-se din teritoriile chinezești și din altele.

Horia Roman

La Maastricht, în Olanda, a fost întemeiat un Institut pentru ajutoarea reciprocă a bisericilor și un Seminar European. Directorul Institutului e un tânăr, J. Peters, tată de copii, care nu aparține nici unei organizații bisericesti. El lucrează în spiritul Conciliului, care a cerut laicilor să colaboreze la viața Bisericii exercitând, în mediile în care obișnuiește să treacă, opera lor de apostolat.

Una din problemele cele mai grave e astăzi pentru Biserică aceea a carentei de vocații religioase, și aceasta nu numai în zonele departe de centrele mari de iradiera a credinței, ci chiar în multe țări europene.

În alte părți, dimpotrivă, ca în Irlanda, Spania, Malta, Belgia și Olanda, vocațiile religioase sunt în supranumerar față de necesitățile acestor țări. Aceste țări ar putea da preoți zonelor în care lipsa lor creează dificultăți respectivelor dieceze, cu condiția de a se găsi o soluție pentru unele greutăți de ordin practic, prima între toate aceea a necupoașterii limbii țării de adopțiune.

Pentru rezolvarea acestei probleme, Seminarul European va da ospitalitate pe timp de un an unui anumit număr de candidați la preoție, punându-i în condiția de a învăța limba și de a intra în contact cu problemele și cultura țării care-i așteaptă.

După această perioadă de pregătire, viitorii preoți destinați să umple «golurile» Bisericii vor fi trimisi la seminariile diecezelor care duc lipsă de preoți, pentru a-și completa pregătirea și pentru a ajuta clerul local. Noul Institut a fost recunoscut și aprobat de Congregația De Propaganda Fide, care îl va subvenționa.

Sarcina principală a acestui seminar e aceea de a forma un cler european pentru necesitățile spirituale ale Europei.

Fecioara Maria și Isus: Pictura romanească dela începutul veacului 18-lea

Antonio Rosmini, precursor al reformei dispusa de Conciliul Vatican II

O excelentă ediție critică a tratatului «Le cinque piaghe della Santa Chiesa» (Cele cinci răni ale Sfintei Biserici) de Antonio Rosmini acum re-publicată cu autorizația aceleiași Congregații a Sfântului Oficiu (astăzi Congregația pentru Doctrina Credinței) care în 1849 o pusese la index pentru ideile «revoluționare» pe care le conținea, a fost prezentată de curând unui public reprezentând elita culturală laică și religioasă a Romei.

Înainte de a ne ocupa de conținutul cărții, una din expresiile cele mai înalte ale conștiinței creștine din toate timpurile, vrem să subliniem că «reabilitarea» acestei lucrări, adică autorizarea retipăririi ei, e anterioară desființării faimosului «Index al cărților interzise» și a fost icalită de actualul Președinte al Congregației, cardinalul Ottaviani, cunoscut (și temut) pentru intransigența sa în materie de inovații.

Reabilitarea lui Antonio Rosmini și a gândirii sale e cu atât mai importantă cu cât ea nu e rezultatul unei legi generale noi, ci exprimă o judecată specifică asupra volumului pus la index acum o sută de ani grație presiunilor făcute asupra autorităților religioase competente de revista de studii a părinților iezuiți, «La Civiltà Cattolica».

Care sunt aceste «Cinci răni ale Bisericii» denunțate de Rosmini? În primul rând detașarea clerului de masa credicioșilor. E de bună seamă «rana» cea mai gravă deoarece, susține Rosmini, ea le determină pe toate celelalte. Datorită acestei distanțe dintre cler și poporul creștin, acesta din urmă nu mai participa cu adevărat la riturile sacre, lipsit, cum era, de o «educație interioară» care să-i facă accesibilă adevărata natură a vieții creștine.

Clerul era, însă, el însuși lipsit de o asemenea educație spirituală profundă, — și această carență a ierarhiei e, pentru Antonio Rosmini, a doua «rană» a Bisericii — și ca atare incapabil de o experiență integrată a vieții religioase, adică de o experiență împinsă dincolo de cunoașterea rațională a adevărului credinței.

Bisericii îi lipseau de asemenea păstori care o făcuseră să triumfe în primele veacuri ale creștinismului (a treia «rană» indicată de Rosmini), de oarece episcopii pierduseră conș-

tiința unității episcopatului într'un singur «trup mistic» al cărui cap e Papa.

Prinși în vârtejul preocupărilor, intereselor și ambițiilor lumești, episcopii aceștia erau mai puțin potiviți pentru misiunea de păstori și de părinți ai comunităților încredințate lor decât înaintașii lor din primele veacuri.

Numirea episcopilor era acum făcută de puterea politică și nu — ca în trecut — de însăși comunitatea creștină.

Toate aceste plăgi au minat Biserica făcând-o să alunece treptat spre un regim de servitute față de puterea politică laică (a cincea rană).

Nu era deci vorba de «rani» izolate, ci de rele care derivau unele din altele — cum a relevat prezentatorul cărții și îngrijitorul ei, Mons. Clemente Riva.

Intervenția părintelui Martina din corpul redacțional al revistei «La Civiltà Cattolica» a încercat să lămurească motivele condamnării acestei cărți. Documentându-și afirmațiile cu o seamă de texte inedite, părintele Martina a indicat trei cauze ale ostracismului religios dat acestei cărți «incendiare»: prima cauză trebuie căutată în gravitatea momentului politic, cu Pius IX fugit la Gaeta și cu Cardinalul Antonelli care susținea o linie contrară eliberării Bisericii de tutela puterilor politice, susținută de Rosmini; a doua cauză a reducerii la tăcere a lui Antonio Rosmini ar fi, după păr. Martina, opoziția făcută de unele guverne ale timpului (ca cel austriac) la reforma propusă de Rosmini, reformă care le-ar fi lipsit de prerogativa numirii episcopilor; și, în sfârșit, al treilea motiv al punerii la index a acestei cărți ar fi fost, după același prezentator al ediției actuale, teama Curiei Romane că ideea libertății Bisericii față de autoritatea Statului, susținută de Rosmini, ar fi putut face ca Biserica să-și piardă anumite drepturi și privilegii.

Ultimul dintre prezentatorii cărții, par. Clemente Riva caruia îi revine meritul integrării concepției și gândirii rosminiene despre Biserică cu un bogat material inedit de note și însemnări lăsate de Antonio Rosmini, a citat o scrisoare a actualului director al revistei ieziute «La Civiltà Cattolica», Păr. Tucci, care pune capăt polemicii dintre ordinul iezuiților și acela al rosminiilor.